Historische Kring Bussum
Stationsweg 3 1404 AN Bussum
www.historischekringbussum.nl
tel. 035-69 129 68
www.facebook.com/HistorischeKringBussum
hkb@historischekringbussum.nl

De Muiderkring werd bedacht als symbool van nationale eenheid

De mythe van de Muiderkring

Het bekende schilderij Neêrlandsche Dicht'ren rei, vereenigd bij den ridder Hooft, op het slot te Muiden uit 1852 van Jan Adam Kruseman toont een gezelschap dat nooit in die samenstelling bijeen is geweest. Maria Tesselschade leest een door haar geschreven gedicht voor. Aan tafel zit Vondel, naast hem staan Pieter Corneliszoon Hooft en Roemer Visscher. Aan tafel zit Anna Roemersdochter Visscher, met aan haar zijde Jacob Cats. Daarnaast, met enigszins gebogen hoofd, staat Constantijn Huygens, geflankeerd door Laurens Reael. Achter Tesselschade staan de geleerden Heinsius en Barlaeus. Later wordt dit gezelschap de Muiderkring genoemd. Voor het eerst op een niet meer bestaand schilderij uit 1855 van Moritz Callisch.

Jan Adam Kruseman: Neêrlandsche Dicht'ren rei, vereenigd bij den ridder Hooft, op het slot te Muiden. 1852.

De werkelijkheid
De Muiderkring als vast cultureel gezelschap heeft nooit bestaan. In de zeventiende eeuw was het gebruikelijk dat intellectuelen in hun vrije tijd schreven en musiceerden. De Amsterdamse koopman en schrijver Roemer Visscher nodigde tussen 1600 en 1620 regelmatig getalenteerde jongeren uit om zich met elkaars voordracht en muziek te komen vermaken in zijn huis aan de Engelse Kaij, de huidige Geldersekade. Onder de genodigden waren dikwijls Hooft, Vondel, Bredero en een enkele keer ook de Hagenaar Constantijn Huygens. Zij raakten goed bevriend met twee dochters van Roemer: Anna en Maria Tesselschade. Na de dood van Visscher in 1620 bleven zijn dochters die bijeenkomsten nog enkele jaren organiseren.

Vanaf 1621 nodigde Pieter Cornelisz Hooft, die als drost van Muiden 's zomers op het Muiderslot verbleef, regelmatig vrienden uit op het 'Huys te Muiden'.

De reis naar Muiden viel zijn gasten niet altijd mee. Constantijn Huijgens kwam in 1621 in de stromende regen uit Den Haag. Dit weten we uit een grappig gedichtje dat hij naderhand aan Maria Tesselschade stuurde:

Muidse reis
Vochtig Zuien
schort uw buien
over Muien
enen dag,
die ik garen
zonder baren
stil en klare
droge zag.

Net als bij Roemer Visscher werd er tijdens die bijeenkomsten gemusiceerd, gezongen en voorgedragen. Zangeres en dichteres Maria Tesselschade was er dikwijls bij. Heinsius en Cats waren geen vrienden van Hooft en zijn nooit op het slot geweest en Vondel was er slechts een enkele keer, waarna Hooft en Vondel al snel gebrouilleerd raakten.

Symbool van nationale eenheid
De Muiderkring werd in de negentiende eeuw bedacht als symbool van nationale eenheid, toen het katholieke zuiden (inclusief België) en het protestantse noorden onder koning Willem I één natie gingen vormen. Op het schilderij zien we de katholieke Vondel tezamen met de protestantse Hooft en Cats. Na de afscheiding van België in 1840 was het vooral de negentiende-eeuwse Vondelverering, aangestuurd door de katholieke hoogleraar-schrijver Joseph Alberdingk Thijm, die de mythe van de Muiderkring in stand hield. Vandaar de prominente positie van Vondel op het schilderij van Kruseman.

In 1867 voer een schip vol notabelen en geleerden de haven van Muiden in

In samenwerking met de katholieke architect Pierre Cuypers (ontwerper van onder andere het Rijksmuseum en het Centraal Station) voerde Alberdingk Thijm de Muiderkring ook ten tonele. Op 19 oktober 1867 voer een schip vol notabelen en geleerden de haven van Muiden in. Op de wallen rond het slot, waarop de vlaggen wapperden, stond Pieter Corneliszoon Hooft tussen de Muiderkringleden te zwaaien naar het aankomende gezelschap. De vervallen grote zaal was door Cuypers van kleine ruiten, zeventiende-eeuwse meubels en friezen met Vondelcitaten en voorstellingen uit Vondels toneelwerk voorzien en een als Hooft, Maria Tesselschade, Huygens, Barlaeus en Francisca Duarte uitgedost vijftal bracht voor de gasten een ode aan Vondel ten gehore, waarbij de componist G.A. Heinze als Jan Pieterszoon Sweelinck piano speelde.

Joost van den Vondel. Tekening door een onbekende.

Muiderkring nu
In 1954 richtte de toenmalige slotvoogd van het Muiderslot Ton Koot een gezelschap van wetenschappers, schrijvers, podiumkunstenaars en opiniemakers op, dat sindsdien jaarlijks in het Muiderslot bijeenkomt en de 'Muiderkring' heet.

Eric Bor

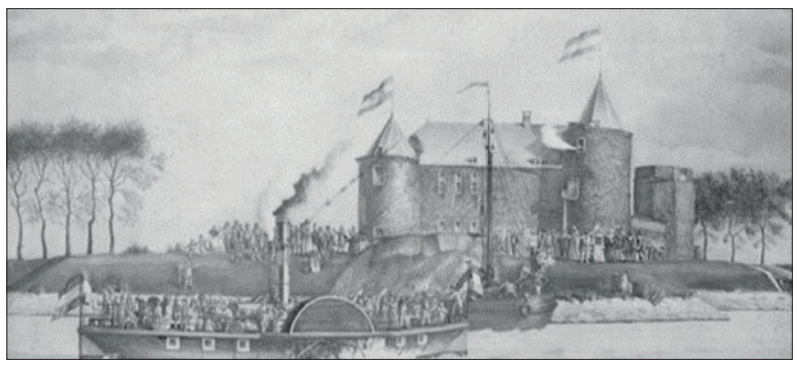

De boot met genodigden komt aan. Tekening uit 1867.

Bron tekst en afbeeldingen:
Oog in oog, Muiderslot katern 2

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET STREEKARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

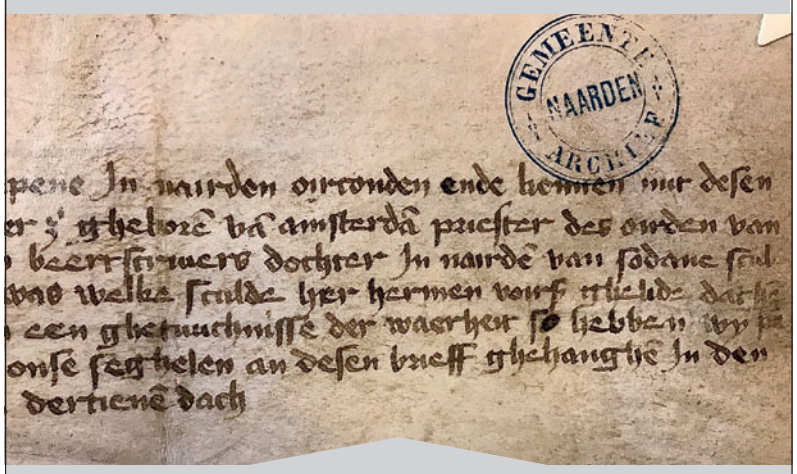

Naarden is een stad!

Rond 1300 verleende de graaf van Holland stedelijke rechten aan Naarden. Dit gebeurde in een tijd dat de burgerij, dankzij toenemende handelscontacten opgedaan tijdens Kruistochten, haar aandeel begon op te eisen in het plaatselijk bestuur. Dit bestuur verweerde zich vaak tegen het grafelijk gezag. Door verlening van stadsrechten hoopte de graaf steun te vinden bij de burgerij, bijvoorbeeld als het ging om de inning van bepaalde grafelijke belastingen. Er waren bestuurlijke, economische en/of defensieve aanleidingen om stadsrechten te verkrijgen. Naarden lag op een strategisch belangrijke plaats, vanuit het oosten kon men Amsterdam alleen via Naarden bereiken.

FOTO EN TEKST GEMEENTEARCHIEF GOOISE MEREN EN HUIZEN